

TIMÁR GYÖRGY

Szókon túli hang

MC
119.207



BELVÁROSI KÖNYKIADÓ

Timár György
Szókon túli hang

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Timár György

Szókon túli hang

Versek
(1974 – 1995)

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Belvárosi Könyvkiadó
Budapest, 1995

Ez a kötet
a Magyar Könyv Alapítvány
támogatásával jelent meg.

Copyright © Timár György, 1995

A fedélgrafikát
Fábián Gyöngyvér
készítette.



ISBN 963 7675 59 0

Szögek és ecet

Szögek és ecet jönnek eztán.
Leszünk, mint Krisztus a keresztfán.
Harmadnap? Késő, köszönöm.
Vajákosok ideje jön.

1995. JÚLIUS

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Szókon túli hang

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Három fájdalom

NÖVÉNY

nincs sebével hova futnia
szája hogy kiáltson

csak egy
extraszisztólés mutató pánikja a
műszerfalon

imádkozni se bír
sem ökölbe szorítani
megmaradt leveleit

némán mereszti égnek
erdőnyi ordítását

VÉR

Lövés. Lövés. És világvégi csend.
A borzolt szőrű erdőn odafent
alvadó foltok. Némán hullanak
aranyfácánok, vörhenyes nyulak.

Közel a tél. A halotthideg ég
húsában ezer ezüstös sörét.

NARCISSZUSZ

Pilinszky Jánosnak

Hol én nem vagyok, ki van ott?
Ki volt, ki lesz, hol én vagyok?
Mi ez az arc a víz színén?
Ki van ott, ahol én vagyok?

1974

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Épp olyan

Ez a kénsárga ég
Mely lángol olthatatlan
Míg parázssá leég
S mindig új árnyalatban

S e lombon túli lomb
Hát mondjátok meg ez mi
Mert sehogy nem tudom
Szavakkal megnevezni

Tagadni s vallani
Próbálnám szomorúan
S hiába *innen*
Ha egyszer *odatúl* van

Van s nincs mint ágközök
Illan egyszerre kint s benn
Csak sejlik – semmi több –
Épp olyan mint egy isten

Csontváry

Holdfény-batáron
Suhan egy álom

Néma estében
Fehéres-kéken

Egész idáig
Házfal világlik

Lovasok jönnek
Urak és hölgyek

Ott hol a tenger
Száz habja reng el

S tajtékja torlad
Ott lovagolnak

Patkó se koppan
Nincs mégis ott van

Tárt karú Jézus
Magányos cédrus

Minden oly halk itt
Nesz sose hallik

Szellő se lebben
Örökre helyben

Ügetnek messze
Elrévedezve

Sötétkék álomi csendben

Bianco

Egy Magritte-képre, Mohás Lívianak

Ahogy a lovas lila öltözékben
A hideg erdőn átfűzi magát
Át a fatörzsek cölöprácsa közt
Feltarthatatlanul

Ha kell hát legyen perspektíva-trükk
Mitől leomlik az erdei fogda
És az se számít ha a fák köze
A paripát kettőbe metszi

Tiltó függélyesek mögött s előtt
Lassan ügetve viszi ló s lovas
Nyájasabb tisztások felé
Győzelmes álmát szétszabdaltan is

Országos Széchényi Könyvtár

1985

André Chénier

Lakatos Istvánnak

A Kettős-Létü-Egy vagyok.
A macska s az egérlyuk.
Vagyok holnapok s tegnapok
sora között a félút.

Kettős arcom ki értené?
Más talán szikla, kővár.
Én úgy létezem kétfelé,
mint mérlegserpenyő-pár

vagy mint egy meghasadt tükör,
ahol tulajdon énem
nem két félarcban tündököl,
csupán a repedésben.

És nem lehet kihántani!
törném bár el, ha megtör.
Ne féljete: szilánkjai
csak engem sértenek föl.

Én vennék fejeget? Nem én!
Én lennék nyaktilóvá,
ki közben értem s védeném,
ki hitét tőlem óvná?

De hite nem az én hitem,
s az enyém benne megfagy.
Ez itt meg, vélvén, követem,
használna föl baleknak.

Jobb s bal lator van itt velem.
Középen függni bűn-e?
múlt s jövő közt, örök jelen
keresztjén megfeszülve?

Jönnék én ellentéteket
egyengető követnek,
de innen és túl mindenek
– ki így, ki úgy – követnek,

hát maradok hasadt tükör,
mely két félarcra tör meg;
a győztes, aki – mert nem öl –
vesztes, kit elsöpörnek.

Egy darab megrepedt üveg,
mely lehull foncsorostul...
A Kettős-Létü-Egy,
ki belepusztul.

1986

Országos Széchényi Könyvtár

A folytathatatlan

Ahogy fölfigyelsz. A kórra?
Vagy némely szokatlan tünetre?
Ahogy megáll benned az óra,
s világ-üvegje megrepedve;

ahogy rád ront és beléd ül
a vágóhíd pánikja: „Máris?”
A nyár ahogy elsötétül
s lesz benne minden irreális;

ahogy jársz-kelsz még, de már csak
mintegy idézőjelbe téve,
s még álmodban se lépsz a társak
már érthetetlen egyletébe;

ahogy csak te és nem-levésed
maradtok, viaskodva, ketten,
bohócai a szenvedésnek
egy szálnalmas marionettben;

ahogy az idő összeszűkül
s egy más időbe visszaszűkül;

s ahogy – – –

Vészi

Utoljára a Tyúkos-dűlőben, a kis élelmiszerbolt előtt, vörösréz zuhogásban. Cekkerek, üvegekkel. Valamiért épp gratuláltál; megismételhetetlen hangod, a fanyar, hallójárataim tömlöcében. Sehol egy fél mosoly, holott mi tán barátok... Barátok? Nem. No nem. Magyarhon ez. Mondjuk csak: kölcsönös méltánylatú két külön-világ. (Már szép ez is.) Te, valahai útnak-indítóm, és én, ki indulék, amint az adatott. Én ott még könnyedén; te már a végső rettegés irtózatában; mindketten cekkerekkel. Örökre ott állsz a kis bolt előtt. Vörösréz zuhogás. A cekker könnyű, csak a szív nehéz.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Hamlet utolsó monológja

Hová lesznek a fájdalmak? A karóba húzottaké?
A halálos ágy keresztjére feszítetteké? Tűzben
rekedteké, vízbe fulladtaké? Hová? Vajh eltörölhet-e
világnyi gyötrelmet halál? S ti, lélek görcsei,
megalázás pofonjai, csalatottság csikarásai:
összegződtek-e valahol? S mivé? Létetek hamvain
tápasztalat se nő? Lám, derűt kelt csupán ma
egy kétszáz év előtti félrelépés, melybe akkor
valaki beleőszült, fejét ivásnak adva s egyre azt
a szemérmertlent látva csak remegni valahány kupa borban.
S kit érdekel a régi idők Londonából
a hímeknek egy rézpénzért kimért gyereklány
sikátorbéli macskavinnyogása? Hisz nem hallik ide.
Ha fogunk hasogat, nem vigasz minekünk,
hogy minden kínjaink annulláltatnak egyszer,
visszamenőleg. Nem épül bele soha, jó Horatio,
semminő szenvedés a lét irdatlan menetébe,
csak anyáé, ki szül.

De akkor mind mivégre?

Elzúgtak fényes szeleink

Elzúgtatok, fényes szelek.
Nem fújtok már, csak álmainkban.
Hisz vénülön is képzeleg,
kit ti ajzottatok föl ifjan.

A szabadság, a diadal...
Mi minden is történt azóta!
Egyre halkabban szólt a dal.
Siratóének lett a nóta.

Túl sokat hajlongtunk vakon
egy vásári komédiában:
míg másokat vertünk agyon,
azt hittük, így kell élni bátran;

túl sok időbe telt, amíg
egy belső, nemesebb parancsig
elérkezhettünk, csupa-szív
és csupa-hit paprikajancsik

s míg kilökhettük a kezét,
mely belénk bújva vitt a csacska
vitézlászlói hősszerep
ormára: győzelemre, tapsra;

túl sokat hittük, hogy az a
Fekete Rém, kit serpenyővel
csaptunk ájultra: a haza
hóhéra, kit nem résztvevőn kell

új szín felé vezetni át,
de tenni róla, hogy kiveszne – – –
S hogy épp Mesterünk a galád,
elfödte szemünkben az Eszme.

Az Eszme, az még megmaradt,
de nem lép már olyan parancsra,
mit színes rongyaink alatt
ad ki a bábos úri mancsa;

az Eszme bennünk él ma is,
bár epéje is éri szánkat,
s nem tűr oly mestert, ki hamis
hitek felé terelve rángat;

az Eszme sebzett őzike,
tisztább ösvényt keresve lépdél;
de vajon győz-e? s győzi-e,
hogy vigyáznia kétfelé kell?

...Elzúgtak fényes szeleink
és lobogó lelkesedésük,
hitünkön ma már eleink
naív hite az, ami rést üt,

de van oly hit, mely nem naív
és megmarad, bár sárgul őszünk,
mert olyan jövődőbe hív,
mit álmainkban most is őrzünk.

Bibó

Köröttünk mindent belepett a por

De minket balgamód
Csak friss szerelmünk érdekelt
A könyvoszlopok sivár tömlőcéből
Kocsmázni hívtalak

S akkor bejött ő hajlott hátuan
Hózentrágeros nímánd akiről
Csak azt tudtuk hogy hír szerint
Nem kóser valahogy

Eská hozott egy stósz szortírozandót
Aztán szó nélkül sarkon pöndörült
Nehogy véletlen megzavarja
Beosztottját ki vélem enyelegve
Kilógni készült épp egy pofa borra.

Országos Széchényi Könyvtár

Ennyit láttunk belőle
Bekötött szemüek
Hályogos agyuak

Köröttünk mindent belepett a por

A tudat aljáról homályosan
Még földerengett egy gyanúsan
Harmadikutas tanulmány a Válasz
Egy 47-es számából mely éppen
E raktár valamelyik szögletében
Sárgult talán a porréteg alatt

Ki tudja hogyha ott leülhetünk
Egy kupac könyvre csak úgy eldumálni
Ha meghalljuk hogy mi történt vele
Ha meghalljuk hogy mi történt velünk
S a környező világ átlényegül
Mint régi könyv egy újabb olvasatban

De hittünk volna-é neki
E nímádnak e hózentrágerosnak
Könyvstószok cellájába száműzöttnek
Mi fölényes mindentudók

Neki a hajlott hátú rabnak
Ki mára por
Ki mára könyv

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Fürdőszobai litánia

Hatvanadik születésnapomra

Szólhat a harang itt belül
Az ember meg nem istenül

Ahogy a tükörből kilép
Múlékony mint a többi kép

Megtisztult s mégse boldogabb
Fülén alvadt borotvahab

Csak áll – ködbe vesző jelen
Szobra egy gumiszőnyegen

Amit hall tán nem is harang
Kopácsolt csőből jön a hang

A fogolytársak jelei
Cellája fala is gumi

Immár egész valója kong
Szenteltvizül kis otkolonyt

Nem immár meg nem istenül
Csak a harang bong itt belül

Lejtmenetben

Füst Milán emlékének

Fáradtan, immár lejtmenetben. Láb a fékpedálon, gyűlő cukor a testben. És hát a lélek? Fosztogatók martaléka lett. Hír? Dicsőség? Számított még az is egykoron, igen. Hívságok évadán. Midőn a dőre hódító a csúcs – miféle csúcs? – felé tört. Kész nevetség. Hisz út sem vezet arra föl. Vagy jártam volna ott? S hogy épülne ott végre valami? Láttam én útverőket a hegyen: csákányuk egymásra emelték, az ajkán mind a nemzet szent nevével. Te szegény, balga nép! És hol az út? Hol zötykölődöm én? Milyen hepe-hupákon? Segíteni sem tudva senkinek?

Néhány rokkant fa szembesántikál: „Közénk indultál valaha, öreg. Mi vagyunk társaid. A napsütötte ormot meg se láttad: ellepték piszkosszürke felhők, mint menekülők háton vitt batyúi. És visszanézni késő. Jöjj tehát.”

Megyek, barátaim, ti görcsös törzsűek. Az utazásból nem marad meg, csak a pálya íve. S talán-talán egy besüppedt keréknyom.

Az is halványulón.

Tükörmonológ

Ne áltasd, ne dicsérd, ne szánd magad.
Túrd – dühvel bár –, hogy időd elsöpör.
Oly kútból tekernéd föl arcodat,
amelynek láncán nem csüng már vödör?

Ne add a nagyot, lelked ne riszáld:
okoskodhatsz, nem leszel valakibb.
A Nagy Por fátyla ha létedre szállt,
mindaz, mi voltál, kiiktattatik.

Dacolsz? Bravó! Maradjunk ennyiben:
arra még mindig nyílik alkalom,
hogy nyomot hagyj (úgy félistenien)
kifogni mégis a vak Tartamon.

Kifogni mégis a vak Tartamon,
hogy nyomot hagyj (úgy félistenien),
arra még mindig nyílik alkalom.
Dacolsz? Bravó! Maradjunk ennyiben.

Mindaz, mi voltál, kiiktattatik
a Nagy Por fátyla ha létedre szállt.
Okoskodhatsz, nem leszel valakibb.
Ne add a nagyot, lelked ne riszáld.

Amelynek láncán nem csüng már vödör,
oly kútból tekernéd föl arcodat?
Túrd – dühvel bár! –, hogy időd elsöpör.
Ne áltasd, ne dicsérd, ne szánd magad.

A napon állva

Pilinszky János emlékének

Állok a napon. Úgy, ahogy Te álltál.
Vagy másként talán? Másként, biztosan.
A volt-van-lesz sugárzó nyársa átjár
e stégen, hol ma haldögszag suhan.

Voltál. Szerettél. Csupán magadat nem.
S meglelted-é a békét *odatúl*?
Haldögszag suhan. Állok. Mi marad fenn
a szép hitből, hogy lát minket az Úr?

Mindazt, mi él, Te Krisztusban szeretted;
én hitetlenként vagyok védtelen.
Mindegy, hogy hívom, mi végleg lefektet.
A napon állok. S nem lát senki sem.

Országos Széchényi Könyvtár

Retrospektív

Emlékszem Sebestyén tanár úr
De furcsa is volt mint halott
Nem pisszent meg Gorzó se hátul
A vihogás belénk fagyott

A múlt laterna magicája
Hány képet vetít még pupák
Emitt a befogók szabálya
Ott sapkarakás-kapufák

Apánk-anyánk még fiatal volt
Kálmán nem tudta hol a Don
A kocsma nem volt még italbolt
S még egyikünk sem szeladon

A Nagy Ő hej ha ő esetleg
Látná hogy rúgom Én a gólt
Annak ki lefújta e meccset
Sípja helyén sziréna szólt

Tanultunk nemzetsírt megásni
Túrní az éh- és fagyhalált
Csókolom Noloviczky bácsi
És ő feladta nagypapát

S jöttek új évek új brigantik
A sorsunk mint csatornalé
Mint ürülék-ár úgy iramlík
A zúzó zubogó felé

Jaj kedvesem hiába ápolasz
A mezők párlataival
Az ifjúság akár levált porc
Az öreg testben fölnyilall

Pedig nem volt az jó se szép se
De volt és így volt a mienk
És velünk bomlik feledésbe
Ami még emlék idebent

Jönnek a sofőr-gyászhuszárok
Miránk a végső séta vár
Létünk a földben elszivárog
Mi lettünk Sebestyén tanár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Őszi versenyek

*Rába Györgynek,
a KÉZRÁTÉTEL költőjének,
öreg barátsággal*

Vesztettünk fiú nyert megint a Sátán
Ki hitte volna hogy lét-roncsa-sántán
Majd ily rosszul vizsgázunk Krúdyból
Hogy nem a húsleves már s nem a kártya
Nem szúzi hártya nem kentauri vágta
Csak egyszer még aludni jól

Aludni úgy hogy még az ébredés se
Legyen istenverése

Frank Jeremiással és bé nejével
Már nincs találkánk tejszínholdas éjjel
A bor savanyúbb s lassudó a vér
Hisz minden porcikánk megjelölvék
És túrnunk kell az égi-földi törvényt
A jelet mit a sors hátunkra cinkel

Tán el se bajlódnánk már Kéhliné
A szezont végképp záró négydecinkkel

Minotaurusz

Nézzétek ezt a szörnyet
Nézzétek ezt a férget
Ahogy magába görnyed
Homlokot földhöz értet

A rettegett bikából
Egy vak zug foglya lett már
Ki vala tette bátor
Ma lötytyedt kása lekvár

Kit borzongva kívántak
Törékeny szűzleányok
Egyre halálraváltabb
A lelken szürkehályog

Ki jött győztes-komisznak
És újult száz alakban
Ma hortyog csámcsog izzad
Már formátlan s fogatlan

Egy-egy ifjonti combhoz
Csak álmában tapad még
Már nem ingerli Knosszoszt
Thészeuszt Ariadnét

Elkongott folyosókban
Hozzá egy pissz se hallik
Görcsösen s mind mohóbban
Emlékeire hajlik

Még töltöznék valódibb
Itallal élelemmel
De alig vonszolódik
Lám agyonütni sem kell

Úgysem int néki új jel
Onnét mi odakint van
Hamarost itt fordul fel
E néma labirintban

S vele a régi boldog
Idő is semmivé lett
Csak néhány bikacsontot
Talál ki erre téved

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Súly

Egy pillekönnyű
Súly
Zsengécske kisleányfej
Terült vállamra egykor – – –
E súlytól mely hiányzik
Roppan a vállam össze

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Summertime

Mándy Ivánnak

Tűnt nyarak páraburka fojt.
Súlyos csöppeket sírnak a platánok.

Lánytestek, bikinikbe töltve.
Ülünk a napolaj-ragacsban.

Még nem ismerjük önmagunk hiányát.
Még nem fújt el a végtelen jelen.

Uszoda. Klórszag. Szép szerelmeink
még nem vénültek sárguló fotókká.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Gyönyörű koponyák

Gyöngyvérnek

Gyönyörű koponyák örökifjak
Ti kiket le a földbe hajítanak
Kiken ott ül a forma fegyelme
Ti akikben vér vala s elme
Ti csodás emberkoponyák kik
Nem voltatok – egy sem! – akárkik
Örüljetez annak a csendnek
Ami vissza közénk sosem enged

A jövőnknek a hírei vagytok
Ti megannyi kis egykori agy-tok
Amiben már ott ama végen
Sose fáj ami rossz ami szégyen
Szerelem se de kórbeli kín se
Üreges szemetek ne tekintse
Ami bajt fiatokra a sors hoz
Hisz időnk oda innen egy orrhossz

De mirajtunk rút jegyek égnek
Csupa ránc rohadás Soha épebb
A halandó nem lehet itt fenn
Valamint ti kik íme mezítlen
A tökélyt hozzátok előmbé
A ti csontotok egyszerű gömbje
(Rövidest jut enyém is a földbe)
Olyan éppen akár maga Isten

Három pasztell

ESTELEDŐ

Elült a nap. Már minden kis akarnok
fűszál, darázs, kakukk aludni tért.
A tóparton még néhány béka vartyog,
nem tudni, hogy miért.

Mint hogyha soha nem lehetne másképp,
oly idilli a táj.
A fa olajzöld, az ég alj lilás-kék.
Csupán egy emlék az, mi visszafáj.

A virgonc szelecskéket megjuházza
megfontolt szülőjük, a csend.
Az alkonyati egekhez eseng
a nyír fehér fohásza.

BIBLIAI

Már sejlik csak a hegyek tevépúpja.
A fák himbálta felhők mint batyuk
elindulnak a keskeny gyalogút
fölött egy másik, égi vándorútra.

Úrbéli, sehol-sincsen ágról
csüngve alá, egy gránátalma,
melyet a szél minden fuvalma
se rezzent, felvilágol.

Hatalmas, bibliai nyár van.
Teli az éj ezüst szegeccsel.
Mind azt mutatja, merre járt a Mester
még céhlegény korában.

Bakacsinján a világbúra égnek
az éjszaka kigyulladt csillagonkint.
Az asztal künn a terraszon, mint
fátylas, fehér kísértet.

Se zümmögés, se kaparás, se nesz.
Csak álmában szenved már ember, állat.
Valamely lassú kínhalálnak
megszelidített mása ez.

Az apró köznapi nyomor
a kozmosz flegmájába olvadt.
Egy régi pillanat fölém hajol.
Fekete szája elnyeli a holdat.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Öregkori önarckép

Ha másképp nem megy koldulok
Ahogy megmondtam még kamaszkoromban
Már jóelőre még mikor
Ribizlibokrok nőttek a szívemen

Ha másképp nem megy koldulok
Tartom a kalapom
Csak a templom hiányzik mögülem
Mivel belém szorult

Egyetlen fölvehető nadrág
Egyetlen mindig újra írt vers
És éjjelente anyás altatók
Ringató veresbor Eunocin

Egy gyerekkori monománia
Még vénen is
Hogy be tudom-e még ezt is fejezni
Mikor még épp hogy van tovább

De közben villany gáz és telefon
A mindennapos csakazértis
Az élet nem egészen
Fizetőképes ösztökéje

És mind eközben
A Fönn és a Lenn
A Künn és a Benn
Mert vagyok ki vagyok

Bekrepált életművész
Cukorbeteg Bacchus

Alkalmi vers a kapitalizmus állásáról

J. A.-nak

1.

Hát ez volna az én hazám,
e két-világ-közötti,
mely már és még nem igazán
olyan, akár a többi.
Itt senkit senki meg se szán;
mi új érték vagy hagyomány,
azt mind illik leköpni.

2.

A szegény kukákban matat
s örül az enyhe télnek.
A pap a menny felé mutat,
de az nem oszlat éhet.
Padlás fölött a tér szabad:
tetőt se hagytak az urak,
lehet szárnyalni, lélek.

3.

Késel az épp-csak-kamasz is,
a fivér itt fivért öl.
Csalunk, lopunk, a nemezis
lecsap, utcán a vér dől.
Itt minden szavalat hamis.
Penészes, koszlott-sárga dics
csurog alá az égről.

4.

Ütik a cigányt, s a cigány
rabol, hogy megélhessen.
Agg gárgyultakon kacagány
feszít molyrágta-fessen.
Van, kinek fél rum kell csupán,
hogy elterüljön ostobán,
s már nincs is gondja egy sem.

5.

Ez hadovál, az uzsorál,
halmozza fel a tőkét.
S míg tótágast áll a morál,
a sorsát nem lelő nép
új eszmélésre, rendre vár,
kiútra (melyet nem talál)
és teli tálra főképp.

6.

Országos Széchényi Könyvtár

A félig szabad piacon
jó ára van a blöffnek.
Nincs megszolgálva a haszon,
kis senkik félrelöknek.
Tombol a szélhámos-szezon,
hát nem csodálkozhatasz azon,
hogy átlépnek fölötted.

7.

A tisztességből – így reméld –
tán maradt némi írmag;

ez mégsem ölt, az mégse félt,
múltjuk fehér papírlap;
van, ki csak tollhegyet cserélt
vagy eldobta a toll hegyét:
itt most könyékkal írnak.

8.

Ki arról beszél, ami van,
ki nem jött posztmodernnek,
ki zokog, mint ma annyian
s őszinte, mint a gyermek,
mint vízi hulla, épp olyan:
elnyeli őt a Nagy Folyam,
mely lehúz s újra felvet.

9.

A tigrist és a leopárdot
tán egy állatnak hitted?
Fogaik, mint a csatabárdok;
mind egymást ölné itt meg.
És annak, aki sosem ártott,
vigasz-e holmi átkos-áldott,
még pénzt se hozó ihlet?

1995. FEBRUÁR

Vitázó versek

*A szívemnek igen kedves
Gergely Ágnesnek*

VÁROS

Nem akarok
– de nem ám! – várost alapítani.
Kinek?
Míg nem leszek halott,
addig mindaz, ami
város volna, kivet.

Várost? Minek? Hogy az talán
csak makett legyen? Egy hatalmasé,
cégének terepasztalán?
Papírmasé?

Országos Széchényi Könyvtár

BABEL

Hogy csak *kívülről* volt kozák Babel?
És hogy homlokán volt a jel,
egy másik eredet jele?
Lehet.
De az mondja neked,
aki egyedül óvhat:
ne rosszul vádold meg a vádolókat!
Ő oroszul jött el zsidónak
– s nem ebbe halt bele.

Xénia

Ki szövegköltő, most arat:
modern a hangja („poszt”-ul);
habár a lant, amelybe csap,
kezén naponta pusztul.

Formák? Parttalan áradás.
Egy hulla, szétbomoltan.
Feltörve immár a tojás,
de a rántotta hol van?

Mint kidőlt só az asztalon,
olyan e betűhalmaz.
Meghökken (azt tud, azt nagyon!)
e költő, s nem fogalmaz.

Hol van a dal? És hol a rend?
Szótorony nő az égig.
Új jelrendszert hogyan teremt,
ki nem tudja a régít?

Írja, mi jön, e médium,
tollából dől a kása
és (elméjét mert fűti rum)
a szójáték, rakásra.

Szövegköltőnek lenni: rang.
Élj hát e bűvszavakban!
De hol a szókon túli hang,
az a megfoghatatlan?

Hat epigramma

EGY KÖLTŐRE

Több sora jó neki is (minden hetvenhatodik tán),
ám ki nem olvassa, jó sora annak örök.

EGY MUZSIKUSRA

Hogy kivel egy húron? Zalavárinak ez buta kérdés.
Több húron pendül mindig e fürge zenész.

EGY SZERKESZTŐRE

Hogy ki magyar, csakis ő tudhatja, de sőt, meg is írja,
s az se zavarja, ha ezt nem teszi épp magyarul.

EGY SZLALOMKOMMUNISTÁRA

Volt, mikor ő dirigált, de hamar elinált a dohánnyal.
Munkát így kerül ő – meg jogi nagykapukat.

EGY ÜGYESKEDŐRE

Hol nincs, ott ne keress – így tartja a nemzeti szólás.
„Nemzeti” ő, mégis ott keres, íme. Sokat.

EGY KÖLTŐNŐRE

Szenveleg. Érdeme: külseje. Verset a bájai írnak,
míg Nagy mestere nyúl – mondjuk – a hóna alá.

Fohász – kihez?

Tedd meg nekem Fölséges Úr ha vagy
(Ha nem vagy legföljebb hiába kérlek)
Hogy elhagyhassam szűk zónáidat
És felszökhessem honába a jégnek

Hogy egyetlen nagy kitárt szárny legyek
Az ellenorkánt lebegve hasító
És érezhessem a hal-kék hegyek
Zord békéjét mert lenni csakis így jó

Hogy meg ne érinthessen semmi hang
Mely tülekvésből születik alatt
Hol korcs ebek kaparhatnékja tombol

Tedd meg nekem hogy mi ma számba csap
Ne fojtogasson mind e sok iszap
És megtisztuljak végre undoromtól!

Országos Széchényi Könyvtár

Te acclamo

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

A szerelem

*„A szerelem: egy hormonális ingernek
a szellemi tevékenység szintjére való
emelése.” (T. GY.)*

Be könnyű, míg csak hormonális inger,
míg csak egy idegen test elleni
ostrom, mit megvívunk érzékeinkkel – –
s be megrázó, mikor már szellemi!

Mert semmiből úgy nem derül ki, hogy
a teljesség mindig kívül reked
az elérhetőn, s mindig lesz titok,
mi soha föl nem tárulhat neked;

így semmi másban át nem élhető,
hogy boldog nem úgy leszel, mint akarsz,
hisz győzelemhez sem hit, sem erő
nem vezet úgy el, ahogy a kudarc.

S mert új csapdát nyit minden győzelem
(ki fogna ki a dialektikán?),
győztes, barátom, nem leszel sosem,
míg győzelemre nem visz a hiány.

Teljesebbé egyedül ő tehet:
ő, porba sújtód – ő, a megteremtőd.
A szerelemnél nincs kétségbeejtőbb.
A szerelemnél nincsen semmi szebb.

A Nébó hegyén

Ez már a Nébó hegye, látod.
És nem tiéd a Kánaán.
Csontok lettek a hű barátok,
akikkel kezdted hajdanán.

Elporlasz te is, némi mésszé.
Homlokodon már ott a jel.
Kit oltalmaz megidéznel,
már mind csak múltadra felel.

Mélyül a sír. Kár tudni, hány öl.
Kihunysz, átadott üzenet.
S veled a sok asszony- s leányöl.
S orrok, szájak, fülek, szemek.

Zenghet, már nem ad semmi támaszt
a dal, a bel vagy a külhoni:
a *Tavaszi szél vizet áraszt*,
a *Star Dust* meg a *Symphony*.

Nyomukban tompa, lassan égő
sajgás marad: a búcsué.
Mózes halódik, s már fölé nő
az ismeretlen Jósué.

Hatvan után

Nyűvődöm. Kétségbeesett
kis sikkanások, valahonnét.
Mintha nem én, hanem a szomszéd
nyüszítene: hogy nem lehet,

hogy nem lesz többé édesebb
a perc, amelynek ura volnék,
s csupán a szokás, az dalol még,
vagy nem is dalol, csak fecseg,

miközben időm lomha súlya
gátol, hogy megifjodjam újra
akár a Főnix, hirtelen...

Gyógyszerek, jég, borogatások
túlján reám mint egy megásott
sír vár a szerelem-verem.

Országos Széchényi Könyvtár

Csonka szonettek

(Baudelaire fordítása közben)

MÁR HIÁBA LESZEL

Jaj, lesz-e még...? Nehéz a test öregedőn.
Szemünket befelé a száraz könny befutja.
A boldog szerelem sokévi minden útja
térképlik valahány kis mélyülő redőn.

Jaj, lesz-e még, szívem, hogy mint mikor sehol
nem volt a vénülés, úgy fusson ereinkben
– s ne elménkben csupán – és oly vadul keringjen
a lázas vér, akár palacknyi alkohol?

Vagy megadjam magam? Az idő nagy vetélytárs,
és minden érv kevés, ha kezemről leűt.
Lassan halványuló, hűlő helyemre lép más,
orrot-fügét mutat: „Eriggy a sutba, hékás”
S már hiába leszel sehol és mindenütt.

MÁR CSAK DADOGHATOK?

Most messze vagy megint, mint negyedszázada,
bár távban közelébb – de mit számít a táv ma?
S ha rád nemcsak e vers, de két karom találna,
vagy akár ajkam is, az mit számítana?

Ha végül másik ágy lesz megvigasztalód
(vagy volt tán, meglehet), szerepem szégyenében
már csak dadoghatok fel-felnyögve, miképpen
az ajkait nyitá átkos panaszsra Jób.

Nem, föl még nem adom! Mint forgácsot a véső,
röptetem rólad el, mi tőlünk idegen.
Majd megmérédzedünk melletted, szívem, én s ő
(ha van ilyen), s talán nem lesz akkor se késő,
hogy leljen új varázst a régi szerelem.

MICSODA HÁBORÚ!

A régi – igen, ő egyetlen fegyverem.
Le csak akkor teszem, ha nincs harcolni módom,
ha nem benned, szívem, de magamban csalódom
s fordul a dárdahegy, az álnok, ellenem.

Mi fenyeget? Mi vár? Mi kecsegtet? Titok.
Ki itt kúszik s szorong: egy bozótmélyi cserkész,
ki harci terepen magát fedezve fürkész
s istápjai: csupán ez alexandrinok.

Micsoda háború! És oly messze a vár még!
De mégsem csüggedek, és meg nem hódolok:
ifjú lennék megint, ha most elédbe állnék,
mert nincs oly testiség, mely pusztá elmejáték,
amíg a szerelem mint gyúlt tartó lobog.

MAJD EZ IS ELTŰNIK

Mint gyúlt tartó, lobog, már elszenesedőn
e mezőség, ahol az egykori kalászkok
aranya tiltaná, hogy más mezőkre rászokj,
ha túl nem volna már a rászabott időn.

Semmit nem tilthat ő; semmit nem tilthatok:
kifosztva már a föld, s nem én hordtam a csűrbe
pazarló kincseit, hanem valami csűrhe,
mely rajtam most röhög, s böfög, mert jóllakott.

De terem új magot e megcsúfolt talaj még,
hisz ki-kihajtani a vágya sose szűnt.
Lesz még e szerelem magunknak-óvta hajlék!
S majd ez is eltűnik, mint fölszínről a tajték,
és mindegy lesz, mi fájt, mikor már nem leszünk.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Fagyasztva tartalak

K. É.-nak

*„Fagyasztva tartalak, oly mélységben,
hol immár képnek hatalma nincs.”*

YVES BONNEFOY

Fagyasztva tartalak, pirit és réz között, egy mindörökre megfagyott égbék és nyárfa-zöld soha már ki nem nyerhető telérjeként. S hányótokat? Egymásra épülő sok lelkes év irdatlan geológiája, hány életet rejtisz? És mennyi álommá-kövült alakzatot?

A halmazukon idefönt oly vénen trónolok, akár a föld.

Nagy néha mégis vékony gejzír indul el, fölszínre vágyva. De az is, mint a tej egy már fehérebb észak-sarki éjben, megdermed, s mily hamar! Van is meg nincs, s ha olykor megidézném, az emlékezet (haj, de lassú fúró!) beletörik a vízszintes falakba.

És semmi képnek nincs hatalma többé.

Slágerszöveg

Oh dimmi quando tu verrai
Oh dimmi quando quando quando
Valami újra visszafáj
Jaj minden szerelem hajlandó

Neved e fekete harangszó
Az idők végét kongja már
És rezgése messzebbre hangzó
A sláger dallamainál

Hogy más szerelmek szétsodortak
S hogy külön múltunk meglehet
Nincs semmi *quando* semmi holnap
Csak néhány év mely rég elolvadt
De én ma is – felleg a holdat –
Egy más rétegben rejtelek

Országos Széchényi Könyvtár

Bio-áram

Az eszelős-kék ég alatt
Ezer platánlevéllel
Koszorúzva egy lányalak
Ismét elémbe lépdél

Fölbukkan megint és megint
A zöld fürdőruhában
Testemben azóta kering
Valami bio-áram

Idő múlása nem segít
Se semmiféle üdvtn
Lázás-forróan is szelíd
Csókját magamba ittam

Erőt adott vagy mérget-e
A kérdés maga meddő
Ő létem telje s végzete
Egyszerre mind a kettő

Utolér akárhol vagyok
S látom miközben áltat
Amint a szomjas csillagok
Szeme tavára szállnak

Álom

Itt vagyok, mondta Bété, s már örökre itt is maradok, csak neked. És újra tizenkilenc éves volt, mint amikor elment mellőlem; mosolya szinte átölelt, s belőlem a boldog öröm gejzirként lövellt föl.

Bété, miközben tizenkilenc esztendő's mosolyával szinte átölelt, talán épp egy beteg gyerek ágya mellől caplatott haza, visszeres lábbal, hatvankét évesen, az unokáihoz, valahol Kanadában, ahol még kora este lehetett. De közben itt is volt ő, ugyanúgy, mint valaha, több mint négy évtizede, mosolya szinte átölelt, *már örökre, mondta, csak neked, s belőlem a boldog öröm gejzirként lövellt föl.*

Nem múlik semmi el.

OSZK
Országos Széchényi Könyvtár

Dalocska Lolitáról

A kora őszi fák alatt
– Harminchat éve ennek –
Egy nyúlánk kisleány-alak
Mint kecses őz jelent meg

Lolita járt a fák alatt
Rajta kis kurta szoknya
Az ágakon rőt árnyalat
Akárha hajnalodna

Lolita jött a fák alatt
Nő volt pedig gyerek még
S megállt a szél megállt a nap
Helyettem is szerették

Ketten voltunk a fák alatt
Se jövődönk se múltunk
Egyetlen gyors szemvillanat
S mindketten elpirultunk

Csak ez történt a fák alatt
A gyermek és a felnőtt
Között egy percre vágy fakadt
S elillant mint a felhők

Ki arra járt a fák alatt
Lolita mára néni
De tán benne is megmaradt
Az a mit-tudom-én-mi

S hogy az öregség rám szakadt
Most nem tudom mivégre
Jár bennem még a fák alatt
Miként harminchat éve

...Te acclamo

Szerelem kegyelem gyönyörű epedés
Gyötrelem türelem keserű hitetés
Kinek ez kinek az Ami vagy sose vagy
Küldlek hogy idejőjj Hívlak hogy odahagyj
Alakod ezernyi Arcod is ezer arc
Nem tudom sohasem végülis mit akarsz
Az akit szeretek hű-e ha hűtelen
Szerelem sokcsomós flagelláns-kötelem
Örökké végigvágysz bensőmön valahol
Ostoros mennyország Gyönyöröm te pokol
Nekem ez nekem az Ami vagy sose vagy
Küldlek hogy idejőjj Hívlak hogy odahagyj
Szerelem szerelem kétfele hasítasz
Bántásod nem bántás Vigaszod nem vigasz
Immáron mit játszol mit kezdhetsz te velem
Gyönyörű hitetés szerelem
szerelem

Országos Széchényi Könyvtár

Inferno

Mártának

Egyre mélyebbre. Egyre távolabbra.
Itt minden csillagtalan, vaksötét.
Még föl-föltűnik egy-egy nő alakja,
de már nem látni arcát és ölet.
S még hova le? Ez itt miféle dzsungel?
Ha a pokol, hát hány kapuja van?
S ha nem bírható, hova vonulunk el?
Hanyadik bugyor ez, Uram?

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Már öt napja...

Már öt napja nem láttalak, egek!
Már öt napja kínoz a szomj utánad,
mint téged épp a lelki ingajárat,
s ha tovalendít, én megértelek.

S mert megszerettelek, hát az se sért,
ha fagyos szókból készíted a vérted.
Magamért fohászkodom, mikor érted,
és teéretted, mikor magamért.

Hisz tudható-e, hogy mi jó, mi rossz?
Most folyvást közelebbre távolodsz,
mint fülemben az a sátáni dal,
mit elnyüszít két kerek-karosszék,
mely mindörökre kettőnkben lakoznék
egymáshoz simuló karfáival.

Országos Széchényi Könyvtár

Szonett Mártához

Mi az, mi hozzád fél hónapja hajt?
Mily nyugtalanság, mondd? Miféle mámor?
Mily zsarnok erő tör elő a vágyból
(mielőtt fejem lecsapatja majd)?

Búbáj? Varázs? Egyéb bolond dolog?
A kapuzárók lázadása? Vagy mi?
Nem tudok neki sehogy nevet adni.
Sosem szabatos, amit gondolok.

Sápkóros mondataink, a szegények,
sosem fogják át bőségét a létnek;
a teljességnek mindig híja van.

Lásd, nem az ágy s nem is az ágyék:
ha szemedben ma szívesen kiválnék,
az oka más. És arra nincs szavam.

Országos Széchényi Könyvtár

Nem bántalak többé

Nem akarlak tovább kísérteni,
hiszen már így is elég bajt okoztam.
Nem lehet jó, amiben ennyi rossz van
– bár kígyótlan mi volna édeni?

Minden boldogság úgyis belerozzan
az időbe, mely végül szétveri;
de szemed apró jelzőfényei
nem szűnnek bennem fölvillogni hosszan.

Kis vidámságaid, a tettetettek,
hová zavarod, mint én, rejtegetted,
ellágyulásaid s kedves szavad:

sorsomnak egy-egy alkatrésze lettek;
de nem bántalak többé, úgy szeretlek.
S majd ez is elszáll, s ez is megmarad.

Országos Széchényi Könyvtár

Vers két címzetthez

Csak el ne eressz! – mormogom belül,
míg köröskörül minden összedül – – –
Csak el ne eressz! Esendő vagyok
s magányaimnak kiszolgáltatott,
jó szóra éhes: egy szemvillanás
már elegendő; nem kell semmi más,
hogy talpon maradhassak; ily kevés,
amitől enyhülne a szenvedés,
e kettős-látás, mely minden kiolt:
jelent s jövőt (kivéve azt, mi *volt*);
rossz film-áttűnés, káprázom belé;
két kép, vagy egy? És szét ki fejténé
összefonódott alakzatukat?
Ki készíti e montázst? mily tudat?
S mivégre kínoz e sem-az-sem-ez?
Már nem kísértlek. Csak el ne eressz.

Országos Széchényi Könyvtár

Most, hogy még az is elhagy...

Most hogy még az is elhagy
Kivel úgy hitted elvagy
S ki Napod volt sokáig
Ideje számbavenned
A múltnak és jelennek
Temethető csodáit

Most kell hogy megfogalmazd
Azt az emberi halmazt
Mely sűrűn mint a bánat
Lényeddé összeállott
S nem illan mint az álmok
De itt marad utánad

Énbennem néha megfért
a harc valami szebbért
s a puha béke vágya
Voltam feszült meg oldott
Akartam lenni boldog
De sose másnak ártva

Lehettem volna „horgas
Elméjüként” is ordas
Nagyétküen kegyetlen
De törvényem parancsa
Bensőmben megfogant s a
Világ balekja lettem

Mert hát – egek! – mikor lett
E Földgolyón ki korrekt
A minden súlyt legyőző

Dadogsz és botlasz-csetlesz
De nem a becsület lesz
Ami kifizetődő

Meg nem hajolj te mégsem
Se láncokban se présben
Harcolj de magad ellen
Hagyd el a báva sóhajt
S ki tudja tán megóv majd
A humor és a szellem

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Végrendelet

Nem vagyok szép, nem járok párban,
nem vagyok napon, pedig nyár van,

hatvanhat éves kis kölyök,
zokoghatnékkor röhögök,

és meg-meglepnek néha boldog
álomban dalocska-koboldok;

nem vagyok éhes, hát eszem,
ha iszom, megjön az eszem

és átváltozom médiummá,
az ember ezt el sosem unná,

mert elröpít a képzelet
e döglő világrész felett,

hogy azt tehessem, ami dolgom,
amire szerződni adódnom

módom nyílt – s hogy aztán mi jön?
Nem az öröm csíp majd fülön.

Szerető szívek közt is egyre
az idő les rám fenekedve

és mivel lassacskán kikezd,
végrendeletképp hagyom ezt:

fejfámra, majd e test ha hamvad,
írójátok: „Hiányzom magamnak.”

Tartalom

Szögek és ecet	5
----------------	---

SZÓKON TÚLI HANG

Három fájdalom	9
Növény	
Vér	
Narcisszus	
Épp olyan	11
Csontváry	12
Bianco	13
André Chénier	14
A folytathatatlan	16
Vészi	17
Hamlet utolsó monológja	18
Elzúgtak fényes szeleink	19
Bibó	21
Fürdőszobai litánia	23
Lejtmenetben	24
Tükörmonológ	25
A napon állva	26
Retrospektív	27
Őszi versenyek	29
Minotaurusz	30
Súly	32
Summertime	33
Gyönyörű koponyák	34

Három pasztell	35
Esteledő	
Biblia	
Sötétben	
Öregkori önarckép	37
Alkalmi vers a kapitalizmus állásáról J. A.-nak	38
Vitázó versek	41
Város	
Babel	
Xénia	42
Hat epigramma	43
Egy költőre	
Egy muzsikusra	
Egy szerkesztőre	
Egy szlalomkommunistára	
Egy ügyeskedőre	
Egy költőnőre	
Fohász – kihez?	44
TE ACCLAMO	
A szerelem	47
A Nébó hegyén	48
Hatvan után	49
Csonka szonettek	50
Már hiába leszel	
Már csak dadoghatok?	
Micsoda háború!	
Majd ez is eltűnik	
Fagyasztva tartalak	53
Slágerszöveg	54
Bio-áram	55

Álom	56
Dalocska Lolitáról	57
...Te acclamo	58
Inferno	59
Már öt napja...	60
Szonett Mártához	61
Nem bántalak többé	62
Vers két címzetthez	63
Most, hogy még az is elhagy...	64
Végrendelet	66

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

Kiadta a Belvárosi Könyvkiadó
Felelős vezető: Mezei András

Felelős szerkesztő: Székely Magda
Műszaki szerkesztő: Pintér László

Szedés és tördelés: Hegyi-Papír Budapest
Nyomta: Colorprint Bt., Békéscsaba

95/6345

TIMÁR GYÖRGY EDDIG MEGJELENT MŰVEI

- Három fiatal költő, versek (Kövesi Endrével és Pál Józseffel), 1951.
Juan Ramón Jiménez: Sárga tavasz, vál. versek (András Lászlóval) műfordítások, 1958.
Erich Arendt: Válogatott versek, műfordítások, 1958.
Az iszonyat naptára, versek, 1961.
Vallomás, rádiódrama, 1961.
Jerikó, versek, 1968.
René Barjavel: Az óvatlan utazó, regényfordítás, 1971.
Robert Goffin: A költészet Ariadné-fonala, tanulmány- és versfordítások, 1972.
Yves Bonnefoy: Még egyre az a hang, válogatott versek, műfordítások, 1973.
Jules Verne: Az örök Ádám, elbeszélések, fordítás, 1973.
Hármasoltár, versek, 1974.
Nevető Lexikon, 1974, 1983, 1989.
Százhusz költő, válogatott versfordítások, 1977.
David Scheinert: Pierre Bajut színeváltozása, regényfordítás, 1979.
Gyula Illyés: La Barque de Charon, Illyés Gyula vál. versei, francia műfordítások, 1979.
Nem én írtam, irodalmi paródiák, 1979.
Tájkép lovakkal, francia-belga költők, műfordítások, 1982.
Heures fauves, francia versek, 1983.
Ezt sem én írtam, irodalmi paródiák, 1983.
Bernard Vargaftig válogatott versei, műfordítások, 1984.
Szajna-parti Erosz, versfordítások, 1984, 1985, 1989.
Válogatott agyrémeim, humoros írások, 1985.
Ami gyorsabb a halálnál, regény, 1986.
Elképesztő novellák, fordítások, 1988.
Pártfogoltak, színmű, 1988.
A Duna titkai, ismeretterjesztő mű, 1988.
Erich Kästner: Az állatok konferenciája, gyermekmese, fordítás, 1990.
Alphonse Allais: Horgász a pácban, regényfordítás, 1994.